

CPS^{rbc} /RWB^{bhg}

Ref : RWB^{BHG}/advies nr 13 op eigen initiatief « regeerakkoord » (04-09-21)

Advies nr 13

Op eigen initiatief

Getiteld

Gezichtspunten in verband met wetenschappelijk onderzoek
in het Regeerakkoord en de algemene Beleidsverklaring
van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

Bronnen : - « Regeerakkoord 2004, ter bevestiging der prioriteiten van de Regering »;
“Algemene beleidsverklaring van de brusselse Hoofdstedelijke Regering ”

1 – Verzoek om advies

Conform artikel 4 §1, al. 2 van de ordonnantie van 10 februari 2000 (B.S. 16.03.2000), heeft de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het tijdens zijn plenaire vergadering van 21 september 2004 nuttig geacht een advies op initiatief uit te brengen over de “*Gezichtspunten in verband met wetenschapsonderzoek van het regeerakkoord en de algemene beleidsverklaring van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.*”

CPS^{rbc} /RWB^{bhg}

2 – Kader en structuur van het advies

In het Regeerakkoord 2004 en de algemene beleidsverklaring, wijst de Regering op de ontoereikende inspanningen voor wetenschappelijk onderzoek inspanningen in ons Gewest en geeft zij haar wil te kennen om een nieuwe impuls aan het « convergentieplan » te geven en de inspanningen op te drijven om de Europese doelstelling als vastgesteld tijdens de Europese Raden van Lissabon en Barcelona. te bereiken (doelstelling 3%).

In het Regeerakkoord worden overigens andere zaken in het verschiet gesteld – zij het zonder formele verbintenis – die tegemoetkomen aan de doelstellingen van het project « expertisenetwerken » als voorgesteld door de Raad (Advies nr. 3). Het gaat met name om dialoog tussen de betrokken deelnemers en het nagaan van de mogelijkheden tot interregionale samenwerking.

Ook de toekomstige rol van het I.W.O.I.B. en de oprichting van starterscentra komen ter sprake.

Onder de vorm van "executive summaries" herneemt het onderhavig advies de samenvattingen en conclusies van de vorige Adviezen van de Raad die in het bijzonder verband houden met de in het Regeerakkoord vervatte punten, namelijk de Adviezen nrs. 12, 11, 3, 7 en 10, die respectievelijk betrekking hebben op :

- Advies nr. 12 daterend van (20 april 2004?) « *Balans 2000-2004 en vooruitzichten tot slot van het eerste mandaat van de Raad voor het Wetenschapsbeleid* ».
- Advies nr. 11 daterend van 20 april 2004 « *Evolutie van de financiering van het Wetenschapsbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest* ».
- Advies nr. 3 daterend van 4 september 2001 « *De procedures voor erkenning van excellentienetwerken en bepaling van de sleutelacties ter ondersteuning* ».
- Advies nr. 7 daterend van 10 december 2002 « *Voorontwerp van ordonnantie houdende oprichting van het Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel* ».
- Advies nr. 10 daterend van 9 december 2003 « *Besluitontwerp van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot bepaling van de personeelsformatie van het Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie in Brussel* ».

3 – De adviezen

3.1. Advies nr 12. « Balans 2000-2004 en vooruitzichten tot slot van het eerste mandaat van de Raad voor het Wetenschapsbeleid ».

De Raad wenste dit beschouwend document over het O & O-beleid in het Brussels Gewest op eigen initiatief voor te stellen. Dit document heeft tot doel de rol en de acties van de Raad voor

CPS^{rbc} /RWB^{bhg}

het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de loop van zijn eerste mandaat beter bekend te maken, alsook de successen, betreunde punten en redenen van ontevredenheid, maar is in de eerste plaats bedoeld als een voorbereiding voor de toekomst.

Rekening houdend met de verscheidenheid van de besproken thema's, geven we er de voorkeur aan hieronder een inhoudsopgave van dit advies te vermelden, liever dan een samenvatting.

Inhoudsopgave van het Advies nr 12

1. Inleiding

- 1.1. Een Raad voor het Wetenschapsbeleid, waarom en voor wie ?
- 1.2. De opdrachten van de Raad
- 1.3. Samenstelling van de Raad
- 1.4. Strategie
- 1.5. De ondernomen acties

2. Balans

2.1. Concrete acties

- 2.1.1. Totstandbrenging van een passend wettelijk kader
- 2.1.2. Opvoering van de financiële middelen
- 2.1.3. Onderscheiden en steunen van excellentienetwerken (advies nr. 3)
- 2.1.4. Bevorderen van opleidingen met betrekking tot onderzoek, technologie en ondernemerschap.
- 2.1.5. Vereenvoudigen, verduidelijken, versoepelen en dynamiseren van de instrumenten voor bevordering van en steun aan wetenschappelijk onderzoek en innovatie.
- 2.1.6. Bevorderen van wetenschappelijke opleidingen en van de aantrekkelijkheid van wetenschappelijke loopbanen bij de jongeren
- 2.1.7. Een betere zichtbaarheid en een betere communicatie verzorgen op het gebied van wetenschapsbeleid.

2.2. Integratie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de Europese Onderzoeksruimte

- 2.2.1. Europese integratie en het 6de kaderprogramma
- 2.2.2. De rol van de universiteiten in het Europa der kennis
- 2.2.3. In onderzoek investeren : een actieplan voor Europa
- 2.2.4. B.R.A.I.N.S.

3. Vooruitzichten

3.1. Hoofdpijnen en instrumenten voor een wetenschapsbeleid

- 3.1.1. Een aangepast budgettair beleid
- 3.1.2. Het beheer en de uitvoering van een wetenschapsbeleid

3.2. Een innovatiebeleid

- 3.2.1. De O & O-programma's van het Gewest
- 3.2.2. Samenwerking universiteiten-bedrijven
- 3.2.3. Incubatoren
- 3.2.4. Economische activiteiten met een hoge kenniswaarde naar voren halen

3.3. Een open beleid

- 3.3.1. Samenwerking op nationaal vlak
- 3.3.2. Een beleid als venster op Europa

CPS^{rbc} /RWB^{bhg}

- 3.4. Een beleid naar de Jeugd toe
- 3.5. Onderzoek ten dienste van het beleid van het Gewest
- 3.6. Communicatiebeleid

4. Conclusies

Wij achten het nuttig hier te verwijzen naar enkele conclusies uit het Advies nr. 12 die verder eiken dan de vaststelling van het ontoereikende onderzoeksbudget in het Gewest en de dwingende noodzaak om het « convergentieplan » nieuw leven in te blazen, met name de inhoud van een daadwerkelijk gewestelijk wetenschapsbeleid :

- jongeren voorlichten over het belang van wetenschappelijke en technische loopbanen;
- het onderzoek met al dan niet economische finaliteit aanmoedigen, ondernomen bij academische instellingen, collectieve of privé centra, en ook samenwerking tussen de betrokkenen in de hand werken;
- de oprichting van innoverende bedrijven of activiteiten met een hoge kenniswaarde steunen, die goed aangepast zijn aan de economie van een stadsgewest;
- zijn verdiende plaats innemen in de Europese onderzoeksruimte en zich openen voor internationale samenwerking.

3.2. Advies nr 11. « Evolutie van de financiering van het Wetenschapsbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ».

Executive summary

In het *initiatiefadvies nr. 11*, gaat de Raad de evolutie na van het financieringsbeleid inzake wetenschappelijk onderzoek in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 1989 tot 2004.

De Raad onderscheidt drie periodes in de budgettaire evolutie : een periode van *stagnering van het budget op een laag niveau* (1989 tot 1999), gevolgd door een *korte periode van sterke stijging* die gepaard gaat met een politiek streven naar « convergentie » (1999-2002) en ten slotte de huidige periode. Laatstgenoemde periode wordt gekenmerkt door een stagnering in courante cijfers die neerkomt op een daling in reële bedragen van het algemeen O&O-budget, en dit terwijl België de beslissingen van de Europese Raden van Lissabon en Barcelona onderschrijft om tegen 2010 3 % van het BNP aan onderzoek en innovatie te besteden.

Op basis van een vergelijking van het overheidsbudget (per inwoner) dat in 2003 aan O&O besteed werd in de drie gewesten, komt de Raad tot het besluit dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een aanzienlijk kleiner bedrag per inwoner (20 €) aan onderzoek besteedt dan de andere twee gewesten.

CPS^{rbc} /RWB^{bhg}

Daarom stelt de Raad voor de nodige gewestelijke directe en indirecte steunmaatregelen te nemen om O & O aan te moedigen. Het is meer bepaald dringend noodzakelijk om het *convergentieplan* nieuw leven in te blazen, maar ook om de eerder vermelde drastische aanmoedigingsmaatregelen te nemen (Advies nr. 9) *om de uittocht van grote industriële onderzoekscentra stop te zetten en tevens de in het Gewest gevestigde onderzoekscentra te behouden en er nieuwe aan te trekken*.

Verder moedigt de Raad alle maatregelen aan die de samenwerking bevorderen tussen onderzoekspartners en stelt in dat verband voor om in de gewestelijke begroting de middelen te voorzien die een realisatie van het project « *expertisenetwerken* » mogelijk maken (Advies nr. 3 van de Raad).

Ten slotte stelt de Raad *specifieke budgettaire maatregelen voor wat betreft het IWOIB* opdat dit Instituut over de vereiste middelen zou beschikken om zijn opdracht efficiënt te vervullen, alsook enkele beschouwingen met betrekking tot de *evaluatie van de sociaal-economische weerslag van R & D in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*.

3.3. Advies nr 3. « De procedures voor erkenning van excellentienetwerken en bepaling van de sleutelacties ter ondersteuning ».

Executive summary

In dezelfde lijn als de vorige adviezen, betreft het *derde advies*, op eigen initiatief, een origineel model voor veelbelovende subsidies op gewestelijk vlak (op termijn, voor een bedrag van 25 miljoen € per jaar) voor de « excellentienetwerken » met internationale afmetingen, opgestart door een *bottom up* procedure en waarvan de coördinatie in Brussel zou gebeuren. Beheert op grond van een thematische en meerjaarlijkse programmering (max.7 jaar) in een geest van « samenwerkend onderzoek », zouden de onderzoeksinstellingen de partners ervan zijn. De bedrijven worden betrokken bij de netwerken via een « Begeleidingsforum ». Ze genieten ondermeer een « *right of first refusal* » en worden betrokken bij de evaluatieprocedure. De procedure voor erkenning en accreditering van de projecten zou het advies van internationale experts voor de selectie en de evaluaties van de projecten vergen.

3.4. Advies n°7. « Voorontwerp van ordonnantie houdende oprichting van het Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel ».

In dit Advies, alsook in het Advies nr 10 (zie hieronder) onderzoekt de Raad het wettelijk en reglementair kader ter oprichting van het nieuw Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie van Brussel.

Executive summary

CPS^{rbc} /RWB^{bhg}

In zijn *zevende advies*, onderzoekt de Raad het ontwerp van ordonnantie voor de oprichting van het *Instituut tot aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek en Brusselse Innovatie (I.W.O.I.B.)*, dat globaal overeenstemt met het eerste advies van de Raad. Hij legt niettemin de nadruk op een reeks pijnpunten.

De Raad oordeelt dat de stiptheid van het I.W.O.I.B. gevrijwaard moet worden van *tussenkomen*, ja zelfs van *drukken van buiten uit* en beveelt de aanwijzing van een « borg » aan. Hij stelt dat de huidige definitie van zijn opdrachten de uitvoering van deze taak niet mogelijk maakt, die hem door het « memorie van toelichting » van de ordonnantie wordt toegekend.

In de veronderstelling van de keuze van het statuut van *pararegionaal van het type A* (art.3 §3), oordeelt de Raad dat deze opdracht vertrouwd moet worden aan een « *wetenschappelijke commissie* », niet te verwarren met het « college van externe onafhankelijke experts » en stelt ook dat het jaarverslag van het I.W.O.I.B. moet voorgelegd worden aan de Raad.

Hij stelt ook een wijziging voor tot uitbreiding van het toepassingsgebied met betrekking tot de opdrachten van het nieuw Instituut wat het beheer en de *follow-up* van de programma's betreft.

“ Handels ”activiteiten *stricto sensu* zouden kunnen schaden aan het imago van het I.W.O.I.B., en een oneerlijke concurrentie tot stand brengen. Hij blijft echter overtuigd van de noodzaak voor het I.W.O.I.B. zekere « niet commerciële » inkomsten te kunnen innen. Derhalve moet de draagwijdte van de tekst met betrekking tot de « met de opdrachten verenigbare handelsactiviteiten » nader toegelicht worden (Art.6 & 13 §3).

In fine, stelt de Raad voor artikel 10 al. 2 van zijn ordonnantie volledig of gedeeltelijk te wijzigen en het niet in te trekken opdat de tekst de oprichting van het nieuw Instituut in aanmerking zou nemen.

3.5. Advies nr 10. « Besluitontwerp van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot bepaling van de personeelsformatie van het Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Innovatie in Brussel ».

Executive summary

In zijn Advies nr. 10 wijst de Raad nogmaals op zijn tevredenheid bij de oprichting van het I.W.O.I.B. en op de nadruk die hij legde op de *prestaties die deze organisatie moet leveren*. Het ontwerp van besluit tot vaststelling van de personeelsformatie van het nieuw Instituut komt tegemoet aan de uitgedrukte personeelsbehoeften, maar de Raad wijst nogmaals op kwalitatieve (polyvalentie van de personeelsleden en wetenschappelijke experts van hoog niveau), kwantitatieve (*ad hoc* evenwicht tussen administratieve betrekkingen en wetenschappelijke experts) en statutaire vereisten waardoor het Instituut efficiënt zijn taken kan vervullen. Tot slot dringt de Raad aan op een snelle oprichting van het I.W.O.I.B. om elke discontinuïteit in de steun van het Gewest inzake wetenschappelijk Onderzoek en Innovatie te vermijden.

CPS^{rbc} /RWB^{bhg}

4 – Conclusies en voorstellen

De Raad verheugt zich over het streven van de Regering om een wetenschapsbeleid te voeren dat tegemoet komt aan de voornaamste bekommernissen en voorstellen als beschreven in bovenstaand advies en stelt de betrokken leden van nieuwe Regering voor kennis te nemen van dit Advies, alsook van de integrale versies van de vorige adviezen die als bijlage bij dit dossier gevoegd zijn.

In het kader van de Regeringsverklaring herhaalt de Raad zijn oproepen tot :

- een aanzienlijke opvoering van de financiële steun voor onderzoek in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- de oprichting van expertisenetwerken
- een snelle toekenning van de nodige menselijke en materiële middelen aan het IWOIB opdat het alle hem toevertrouwde opdrachten efficiënt zou kunnen vervullen
- de oprichting van een Brussels netwerk van starterscentra om de oprichting van nieuwe innoverende bedrijven in het gewest te bevorderen.

Bijlagen – Volledige versies van adviezen nr 12, nr 11, nr 3, nr 7 et nr 10.